

REGISTRIRANE POVRŠINE ZA SLIJETANJE I UZLIJETANJE

Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2019-001

Lista revizija:

Broj revizije: 0 / 08.02.2019.

Broj revizije: 1 / 01.06.2020.

Broj revizije: 2 / 01.10.2021. (povod za reviziju: Implementacija Uredbe o Tarifi upravnih pristojbi (NN 92/2021) kojom se ukida plaćanje upravnih pristojbi)

Broj revizije: 3 / 23.05.2025. (povod za reviziju: Detaljnije definiranje zahtjeva u pogledu geodetskih podataka, prepreka na samoj površini ili u njenoj neposrednoj blizini kao i definiranje dodatnih uvjeta za registriranje površina koje se nalaze unutar gusto naseljenih područja kao i pod određenim uvjetima izvan gusto naseljenih područja)

Pokretač: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija)

1. Područje primjene

1.1. Ova Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti (u daljnjem tekstu: Naredba) primjenjuje se na:

- operatora zrakoplova koji imaju namjeru registrirati površinu na kopnu za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova, koja nije aerodrom sa svjedodžbom ili odobrenjem i
- operatora zrakoplova kojima je operator zrakoplova iz točke 1.1 a) ove Naredbe dozvolio korištenje te površine.

1.2. Ova Naredba ne oslobađa operatora zrakoplova od obveze pribavljanja suglasnosti i odobrenja koje proizlaze iz odredaba drugih propisa.

2. Osnova za izdavanje Naredbe

Zakon o zračnom prometu („Narodne novine“ 69/09, 84/11, 54/13, 127/13, 92/14), članak 18.b (u daljnjem tekstu: Zakon).

3. Referentne smjernice

Nema.

4. Svrha Naredbe

Svrha ove Naredbe jest:

- definiranje uvjeta za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje i
- definiranje uvjeta za izvođenje operacija na registriranoj površini.

5. Definicije i skraćenice

Za potrebe ove Naredbe koriste se sljedeće definicije:

- Gusto naseljeno područje** - područje unutar grada koje se koristi za stanovanje (stambena namjena – stanovanje i/ili rezidencijalno stanovanje) utvrđeno prostornim planom uređenja grada i/ili urbanističkim planom uređenja grada
- Operator zrakoplova** - poduzetnik (pravna ili fizička osoba) koji obavlja ili namjerava obavljati operacije zrakoplovom
- Registrirana površina za slijetanje i uzlijetanje** - površina namijenjena slijetanju i uzlijetanju zrakoplova koja nije aerodrom sa svjedodžbom ili odobrenjem.
- Jedinica lokalne samouprave** - Općina i/ili Grad.

Za potrebe ove Naredbe koriste se sljedeće skraćenice:

A - Promjer rotora helikoptera

B - Raspon između kotača, skija ili plovaka helikoptera

CTR - Kontrolirana zona (kontrolirani zračni prostor koji se prostire od zemljine površine do određene gornje granice)

D - Najveća uzdužna duljina helikoptera sa rotirajućim rotorima

ERP - Plan za hitne slučajeve

FATO - Područje završnog prilaza i uzlijetanja

SA - (Safety Area) Sigurnosno područje

TLOF - Područje dodira pri slijetanju i uzlijetanju

6. Opće odredbe

6.1. Zahtjev za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje podnosi operator zrakoplova.

6.2. Registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje može koristiti:

- a) operator zrakoplova koji je registrirao površinu i
- b) drugi operator zrakoplova čiji zrakoplov udovoljava zahtjevima za registriranu površinu, propisanim točkom 7. ove Naredbe, i kojem je operator zrakoplova koji je registrirao površinu pisanim putem dozvolio njeno korištenje.

6.3. U skladu s člankom 18.b stavak 3. Zakona, Agencija iznimno može operatoru zrakoplova iz točke 6.2. ove Naredbe izdati posebno odobrenje za korištenje registrirane površine za obavljanje operacija u svrhu izvođenja komercijalnih letova i za osposobljavanje članova posade zrakoplova.

6.4. Odobrenje iz točke 6.3. može se izdati operatoru zrakoplova koji je registrirao površinu, pod uvjetom da je ispunio uvjete iz točke 7.3. i 7.4. .

6.5. Operator zrakoplova koji koristi registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje odgovoran je za sigurno izvođenje letačkih operacija na toj površini, odnosno letačke operacije mora izvoditi u skladu s propisima primjenjivim na tip/klasu zrakoplova kojim se operacije izvode i vrstu operacija koje izvodi, letačkim priručnikom zrakoplova ili odgovarajućim dokumentom te zahtjevima propisanim ovom Naredbom. Neposredno prije korištenja registrirane površine, operator zrakoplova mora utvrditi da je stanje registrirane površine, prisutnost predmeta, životinja, osoba ili vozila, nadvisivanje prepreka i održavanje pravca prilaza i odlaska takvo da neće doći do ugrožavanja sigurnosti leta ili ljudi i imovine na tlu.

6.6. Operator zrakoplova koji je registrirao površinu odgovoran je za kontinuiranu usklađenost površine s uvjetima iz ove Naredbe.

6.7. Operacije prilaza na i uzlijetanje sa registrirane površine operator zrakoplova ne smije izvoditi iznad mjesta ili naselja koje se pretežito koristi za stanovanje, poslovne ili rekreacijske svrhe.

7. Zahtjevi za registrirane površine za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova

7.1. Registrirana površina mora biti odgovarajuće duljine i širine ovisno o performansama zrakoplova za koje se planira da će slijetati na i uzlijetati s registrirane površine.

7.2. Duljina površine za slijetanje i uzlijetanje određuje se za zrakoplov iz točke 7.1. ove Naredbe koji zahtjeva najveću duljinu slijetanja/uzlijetanja kako je propisano letačkim priručnikom zrakoplova.

7.3. Širina površine za slijetanje i uzlijetanje određuje se ovisno o razmaku između vanjskih rubova kotača glavnog

podvozja zrakoplova iz točke 7.1. ove Naredbe sukladno Tablici 1.

Tablica 1. Minimalna širina površine za slijetanje i uzlijetanje

Referentna duljina za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova	Razmak između vanjskih rubova kotača glavnog podvozja			
	Manji od 4.5 m	4.5 m do 5,99 m	6 m do 8,99 m	9 m do 14,99 m
manje od 800 m	18 m	18 m	23 m	–
od 800 m do 1.199,99 m	23 m	23 m	30 m	–
od 1200 m do 1.799,99 m	30 m	30 m	30 m	45 m
1.800 m i više	–	–	45 m	45 m

7.4. Oko površine za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova mora se osigurati sigurnosno područje koje mora biti minimalne širine 30 metara od uzdužne središnje osi površine, te se prostirati minimalno 30 metara ispred početka i nakon kraja površine.

7.5. Iznimno od točke 7.3. ove Naredbe, širina površine za slijetanje i uzlijetanje može biti manja ako se površina neće koristiti za obavljanje komercijalnih letova i za osposobljavanje članova posade zrakoplova, te ako operator zrakoplova dokaže dostatnost te širine za zrakoplov iz točke 7.1. ove Naredbe.

7.6. Iznimno od točke 7.4. ove Naredbe, sigurnosno područje može biti minimalne širine 5 metara bočno sa svake strane ruba površine za slijetanje i uzlijetanje te minimalno 10 metara ispred početka i nakon kraja površine, ako se površina neće koristiti za obavljanje komercijalnih letova i za osposobljavanje članova posade zrakoplova.

7.7. Površina za slijetanje i uzlijetanje mora biti dovoljne nosivosti za zrakoplove iz točke 7.1. ove Naredbe te bez oštećenja i nepravilnosti koje mogu negativno utjecati na zrakoplov pri slijetanju ili uzlijetanju. Visina trave na zatravljenim površinama ne smije prelaziti visinu osovine glavnog podvozja zrakoplova iz točke 7.1. ove Naredbe.

7.8. Sigurnosno područje mora biti poravnato s površinom za slijetanje i uzlijetanje, imati dovoljnu nosivost da podnese povremena izlijetanja zrakoplova sa površine za slijetanje i uzlijetanje te mora biti bez prepreka.

7.9. Registrirana površina koja služi isključivo za slijetanje i uzlijetanje helikoptera, umjesto zahtjeva iz točaka 7.2. do 7.6. ove Naredbe, mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- FATO mora biti takvog oblika i veličine da se u njega može smjestiti krug promjera ne manjeg od vrijednosti $1,5D$ i u kojem ne smije biti prepreka,
- FATO mora biti okružen sa sigurnosnim područjem, koje je pogodno za prisilno slijetanje, u kojem nema prepreka viših od 1 metra i čija širina ne smije biti manja od 10 metara,
- unutar FATO-a mora se nalaziti TLOF koji mora imati oblik kvadrata dimenzija $2B \times 2B$ i nosivost koja odgovara ukupnoj težini helikoptera koji se koristi,
- sektor prilaza/uzlijetanja mora se nastavljati na sigurnosno područje i pružati do točke vertikalne projekcije na zemljinoj površini i sjecišta ravnine prilaza/odlaska s ravinom minimalne visine leta i
- sektor prilaza/uzlijetanja mora biti širine ne manje od vrijednosti $3A$.

8. Oprema registrirane površine

8.1. Operator zrakoplova koji je registrirao površinu dužan je osigurati da je registrirana površina, kada se koristi, opremljena najmanje s:

- pokazivačem smjera vjetra,
- oznakama ili označivačima (površine bez kolničke konstrukcije) površina za slijetanje/uzlijetanje zrakoplova,
- protupožarnim aparatom,
- kompletom za pružanje prve pomoći i
- VHF primopredajnikom aeronautičkog spektra, ako se s registrirane površine obavlja osposobljavanje.

8.2. Operator zrakoplova koji je registrirao površinu dužan je najkasnije 7 dana od zaprimanja obavijesti o registraciji, a prije početka korištenja iste, dostaviti dokaze o usklađenosti s točkom 8.1 ove Naredbe.

9. Postupak registriranja površine za slijetanje i uzlijetanje

9.1. Registriranje površine koja je udaljena od ruba ili praga USS najbližeg aerodroma i/ili od ruba ili praga registrirane površine za slijetanje i uzlijetanje, manje od 5 km, nije dozvoljeno, osim u slučaju registriranja površine isključivo za slijetanje i uzlijetanje helikoptera kada Agencija može dozvoliti i manju udaljenost od ruba ili praga USS najbližeg aerodroma i/ili registrirane površine.

9.2. Operator zrakoplova može podnijeti zahtjev za registracijom površine čija je lokacija unutar gusto naseljenog područja, ukoliko je ista definirana i predviđena odgovarajućim prostornim planom.

9.3. Ukoliko se površina nalazi izvan gusto naseljenog područja i udaljena je od objekata za stanovanje manje od 150 m mjereno od bočnih rubova površine prema van i manje od 150 m mjereno od oba praga površine prema van, operator zrakoplova može registrirati površinu za slijetanje i uzlijetanje ukoliko dokaže da su ti objekti za stanovanje u njegovu vlasništvu ili ukoliko dostavi suglasnost vlasnika objekata za stanovanje koji se nalaze unutar navedene udaljenosti od predmetne površine.

9.4. U cilju registriranja površine za slijetanje i uzlijetanje operator zrakoplova mora zahtjev za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje dostaviti u pisanoj formi Odjelu aerodroma Agencije.

9.5. Zahtjev za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje mora sadržavati sljedeće podatke i priloženu dokumentaciju:

- a) podatke o podnositelju zahtjeva (osobni podaci ili podaci o pravnoj osobi, te adresu);
- b) razlog zbog kojeg operator zrakoplova zahtijeva registraciju površine za slijetanje i uzlijetanje;
- c) dokument izrađen i potpisan od strane ovlaštenog geodeta koji sadrži naziv površine i najbližeg naselja, zemljopisne koordinate referentne točke površine u položajnom referentnom sustavu WGS84, zemljopisne koordinate prepreka koje se nalaze na samoj površini i u njenoj neposrednoj blizini izražene u WGS-84 koordinatnom sustavu s naznačenom visinom prepreke u HVR571 i HVR51875 sustavu;
- d) osnovni smjer prilaza i uzlijetanja;
- e) suglasnost odgovarajuće jedinice lokalne samouprave za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova. Popis jedinica lokalne samouprave dostupan je na službenoj stranici Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (<https://mpudt.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo-6300/uprava-za-politicki-sustav-i-opcu-upravu/lokalna-i-podrucna-regionalna-samouprava/popis-zupanija-gradova-i-opcina/22319>);
- f) dokaz o pravu vlasništva ili dokaz o pravu korištenja predmetne površine s ovjerenim potpisom osobe koja daje pravo korištenja;
- g) podatke o tipu ili varijanti unutar klase zrakoplova za sve zrakoplove koji će koristiti registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje te podatke o performansama tih zrakoplova, a sukladno odredbama točke 7. ove Naredbe;
- h) nacrt površine za slijetanje i uzlijetanje s ucrtanom referentnom točkom i naznačenim mjerilom u kojem je nacrt izrađen, te sažetim opisom površine (na primjer: kruta zemljana podloga, travnata, betonska, asfaltna i sl. površina) i najpovoljnijih pravaca prilaza i uzlijetanja;
- i) fotografije površine snimljene iz zraka ili sa zemlje. Fotografije snimljene iz zraka moraju obuhvaćati cijelu površinu i okolne objekte do minimalno 400 m u svim smjerovima oko površine. Fotografije sa zemlje je potrebno snimiti s jednog praga u smjeru suprotnog praga i u smjeru prilaza pragu, te s referentne točke površine u smjeru svih strana svijeta (minimalno osam fotografija). Fotografije moraju imati prikazan datum snimanja koji ne smije biti stariji od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za registriranjem površine;
- j) dokaz o dostatnosti širine površine za slijetanje i uzlijetanje iz točke 7.5. ove Naredbe, ukoliko je primjenjivo; i
- k) dodatna dokumentacija (npr. originalni dokumenti ili dokumenti ovjereni kod javnog bilježnika), ukoliko je primjenjivo.

9.6. Agencija može tijekom evaluacije zahtjeva za registraciju površine za slijetanje i uzlijetanje ili po obavijesti o promjeni, a kada to smatra potrebnim, zatražiti od operatora zrakoplova dodatnu dokumentaciju (npr. dodatne suglasnosti vlasnika objekata za stanovanje u naseljima / općinama i dr.).

9.7. Ukoliko se utvrdi da površina ne zadovoljava zahtjeve za registriranje, ili ukoliko mišljenje ovlaštenog pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (Hrvatska kontrola zračne plovidbe; HKZP) ukazuje na moguće ugrožavanje sigurnosti zračnog prometa uzrokovanih izvođenjem operacija na predloženoj površini, Agencija neće registrirati površinu za slijetanje i uzlijetanje.

9.8. Agencija registrira površine za slijetanje i uzlijetanje kada podnositelj zahtjeva ispuni sve uvjete definirane ovom Naredbom. Agencija će podnositelja zahtjeva izvijestiti o registraciji površine pisanom obavijesti.

Agencija u obavijesti navodi razdoblje valjanosti registracije površine koje ne može biti duže od 3 godine.

9.9. Iznimno od točke 9.8. ove Naredbe, a u slučaju kada podnositelj zahtjeva nije u mogućnosti priložiti dokaz iz točke 9.5. f) ove Naredbe, Agencija će registrirati površinu za slijetanje i uzlijetanje ukoliko podnositelj zahtjeva dostavi dokaze da je pokrenuo postupak ishođenja dokaza iz točke 9.5. f) ove Naredbe uz uvjet da su svi ostali zahtjevi za registriranje površine ispunjeni i da je navedena površina u prethodnih 18 mjeseci, a do dana stupanja na snagu ove Naredbe, imala status registrirane površine. Agencija će podnositelja zahtjeva izvijestiti o registraciji površine pisanom obavijesti.

Agencija u obavijesti navodi razdoblje valjanosti registracije površine koje ne može biti duže od 4 mjeseca.

9.10. Agencija zadržava pravo provjere zadovoljavanja uvjeta koji su morali biti ispunjeni prilikom registriranja površine.

9.11. Registracija površine prestaje biti valjana ukoliko:

- a) odgovarajuća jedinica lokalne samouprave povuče svoju suglasnost;
- b) se utvrdi da je operator zrakoplova prilikom podnošenja zahtjeva za registraciju površine za slijetanje i uzlijetanje dao neistinite i/ili netočne podatke;
- c) se površina ne koristi na način kako je propisano ovom Naredbom;
- d) na registriranoj površini nastupi promjena koja izravno utječe na uvjete pod kojim je površina registrirana, a operator zrakoplova ne postupi u skladu s točkom 12.1. ove Naredbe.

10. Operacije za koje je potrebno posebno odobrenje

Da bi ishodio odobrenje za izvođenje operacija iz članka 18.b, stavak 3. Zakona, operator zrakoplova mora Agenciji dostaviti:

- a) popunjeni obrazac zahtjeva,
- b) obrazloženje opravdanosti potrebe izvođenja operacija,
- c) odgovarajuće dijelove operativnog priručnika koji opisuju izvođenje operacija na registriranim površinama,
- d) procjenu sigurnosti i predviđene mjere umanjavanja rizika,
- e) ERP koji sadržava najmanje: način pozivanja hitnih službi, popis i dužnosti osoba zaduženih za aktivnosti vezane uz ERP i druge informacije koje operator smatra bitnim za sigurnost izvođenja operacija i
- f) dodatne dokumente, kada Agencija procijeni da je potrebno.

11. Zaštita zračnog prometa na površini za slijetanje i uzlijetanje

11.1. Operator zrakoplova koji koristi registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje odgovoran je za zaštitu zračnog prometa na površini za slijetanje i uzlijetanje te je u skladu s tom odgovornošću obavezan procijeniti rizike i predvidjeti sve mjere kojima će spriječiti nezakonito ometanje zračnog prometa na površini za slijetanje i

uzlijetanje.

11.2. Operator zrakoplova i zapovjednik zrakoplova koji obavlja operacije uzlijetanja zrakoplovom s registrirane površine prema aerodromu sa statusom međunarodnog aerodroma dužan je primjenjivati alternativne mjere zaštite civilnog zračnog prometa određene za ovakve operacije u sljedećim područjima:

- a) zaštita zrakoplova od neovlaštenog pristupa,
- b) provjera identiteta putnika,
- c) vođenje popisa putnika,
- d) zaštitni pregled putnika i prtljage,
- e) prijevoz oružja i izvješćivanje aerodromskih službi prijvata i otpreme.

12. Osiguranje primjene propisa

12.1. Operator zrakoplova koji je registrirao površinu mora obavijestiti Agenciju o svakoj promjeni koja utječe na uvjete iz ove Naredbe. Svaka promjena mora biti prethodno prihvaćena od Agencije.

12.2. Agencija može izmijeniti period valjanosti registracije površine za slijetanje i uzlijetanje iz točke 9.9 ove Naredbe kada:

- a) operator zrakoplova svojim postupcima ugrožava sigurnost i zaštitu zračnog prometa ili nanosi štetu trećim osobama, ili
- b) operator zrakoplova ne postupa u skladu s ovom Naredbom te propisima i pravilima primjenjivima na zračni promet, ili
- c) se promijeni bilo koji od uvjeta na temelju kojih je površina za slijetanje i uzlijetanje registrirana bez da je promjena prethodno prihvaćena od Agencije.

12.3. Operatori zrakoplova koji koriste registriranu površinu dužni su poštivati primjenjive propise zaštite okoliša, zaštite od buke i ostale propise primjenjive na aktivnosti koje provode.

13. Stupanje na snagu

13.1 Ova Naredba stupa na snagu danom objave na službenoj web stranici Agencije.

13.2 Operatori zrakoplova koji su do stupanja na snagu ove Naredbe ishodili obavijest o registraciji površine, dužni su se uskladiti s primjenjivim odredbama ove Naredbe u roku od 2 godine od dana stupanja na snagu.

13.3. Ukoliko period valjanosti registracije površine prestaje prije roka za usklađivanje s predmetnom Naredbom navedenoj u točki 13. 2., prilikom ponovne registraciji površine, operator zrakoplova je dužan uskladiti se s primjenjivim odredbama ove Naredbe.

U Zagrebu, 23.05.2025

Za Hrvatsku agenciju za civilno zrakoplovstvo:

Direktorica:

Ana Kapetanović

